

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter prioriterad tillsyn i Praktiska gymnasiet Märsta
belägen i Sigtuna kommun

Tillsyn i Praktiska gymnasiet Märsta

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Praktiska Sverige AB (556257-5786) under våren 2015. Praktiska gymnasiet Märsta besöktes av Skolinspektionen den 24 och 26 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Genomsnittlig betygspoäng

År 2011	År 2012	År 2013	År 2014
11,3	12,8	9,8	11,9/12,9

Andel elever med gymnasieexamen från nationellt program

2013/2014
65,7 %

Andel elever med lägst betyget G i samfliga ämnen

2011/2012	2011/ 2012	2012/2013	År 2014
-	62,5 %	28,6%	11,9/12,9

Andel elever som slutfört utbildningen inom 4 år

2011/2012	2011/ 2012	2012/2013	År 2014
-	62,5 %	65,5 %	76,2 %

Källa: Siris, Skolverket

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Anmärkning	2015-09-01
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-09-01
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist	
8. Garanterad undervisningstid i yrkesprogram	Ingen brist	
Ytterligare brister	Föreläggande	2015-09-01

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Sammanfattande bedömning

Praktiska gymnasiet Märsta har sedan den tidigare tillsynen år 2014 vidtagit en rad åtgärder för att förbättra verksamheten. Bland annat har en tydlig pedagogisk ledning och ett systematiskt utvecklingsarbete där lärarna involveras, lett till att lärarna och eleverna upplever stabilitet i verksamheten

och att rutiner kring processer inom skolan är förankrade. Det finns emellertid områden där skolan alltför inte lever upp till författningarnas krav.

Praktiska gymnasiet Märsta, liksom andra skolor inom Praktiska AB Sverige, erbjuder lärlingsutbildning och profilerar sig på skolmarknaden med att ha nära anknytning till arbetslivet. Trots detta saknar skolan lokala programråd för samverkan mellan arbetsliv och skola som ska finnas på skolor som anordnar yrkesprogram. Skolan bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling när eleverna befinner sig på skolan. Men det arbetsplatsförlagda lärandet inkluderas inte i det arbetet. Eftersom elever befinner sig utanför skolan och istället får sitt lärande på arbetsplatser med annan personal än lärare är det angeläget att skolan har ett system för att analysera risker och vidta åtgärder för att förhindra att elever utsätts för kränkningar även under det arbetsplatsförlagda lärandet. Innevarande tillsyn visar vidare att eleverna har bristande kännedom om vilka utbildningar de deltar i.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att senast den 1 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Huvudmannen och rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skollagen anger att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot målen ska stödjas.

Av intervjuer och dokument insända från huvudmannen framgår att skolsköterskan och kuratorn är på skolan en dag per vecka. Specialpedagog finns tillgänglig en halv dag per vecka. Psykolog och skolläkare finns vid behov. Skolsköterskans och kuratorn har sin ordinarie tid på skolan de dagar då eleverna i åk 2 och 3 har arbetsplatsförlagt lärande.

Av intervjuer med elevhälsans representanter framkommer att skolsköterskan genomför hälsosamtal individuellt med eleverna och då görs hälsofrämjande insatser på individnivå i form av information om sömn och kost. Av intervjuer med elevhälsans representanter framkommer att skolsköterskan genomför hälsosamtal individuellt med eleverna och då görs hälsofrämjande insatser i form av information om sömn och kost. Av intervjuer med elevhälsans representanter framgår vidare att de uppger att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som bedrivs på skolan består av elevhälsoteammöten där enskilda ärenden kring elever i behov av stöd behandlas.

Kuratorn uppger också att hon inte kan ge en bild av vilka de skolövergripande behoven är utifrån ett elevhälsoperspektiv. Ett skäl till detta är att kuratorn endast kommer i kontakt med de elever som har behov av socialt stöd och inte övriga elever. Kuratorn menar att det finns för lite tid i hennes tjänst för att få en bild av övriga elever och deras behov. Av intervjuer med såväl lärare, elever och rektor som med elevhälsan framgår att skolan har genomfört en insats som

kallas hälsoveckan som ett led i det hälsofrämjande arbetet. Denna vecka var emellertid inte elevhälsoteamet involverat i. Vidare framkommer i intervjuer med elevhälsan att den psykolog som huvudmannen tilldelat skolan inte används, varken i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet eller i enskilda elevärenden. Skolsköterska och kurator upplever att den psykologen är alltför långt bort för att det ska vara ändamålsenligt att använda dennes kompetens. Elevhälsans representanter uppger att de istället fått ett gott samarbete med psykologen på den närliggande vårdcentralen. Den psykolog som huvudmannen tilldelat skolan har anordnat en föreläsning för personalen om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, i övrigt har inte psykologen planerat eller deltagit i något förebyggande eller hälsofrämjande arbete på skolan. Skolan har identifierat att frånvaro och brist på motivation bland elevgruppen är ett hinder för att eleverna ska utvecklas mot målen. Trots detta har elevhälsoteamet inte gjort någon samlad och förebyggande insats gällande elevernas brist på motivation inför skolarbetet. Av intervjuer med elevhälsan framgår att det huvudsakliga arbetet är inriktat på att vidta åtgärder då problem uppstått. I intervjuer med rektorn framkommer att rektorn bedömer att elevhälsans arbete är reaktivt. Rektorn uppger också att de resurser i form av elevhälsa som skolan har är bestämda av huvudmannen och utgår från en beräkning av tjänstgöringsgrad för de olika professionerna i elevhälsan i förhållande till antal elever och att han som rektor inte förfogar över tilldelningen av resurserna.

Som ovan angetts föreskriver skollagen att elever ska ha tillgång till en samlad elevhälsa och att denna ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Även om tre av elevhälsans kompetenser samlas regelbundet visar tillsynen att det arbete som då sker endast är på individnivå och att elevhälsan inte är involverad i något förebyggande och hälsofrämjande arbete utifrån de behov som finns på skolnivå. Tillsynen visar vidare att elevhälsans samtliga fyra kompetenser inte samlas för att utifrån sina respektive professioner ta ställning till vilka insatser som behövs i fråga om hälsofrämjande och förebyggande arbete på Praktiska gymnasiet Märsta eftersom den av huvudmannen utsedda psykologen inte deltar i skolans löpande elevhälsoarbete. Att denne psykolog vid ett tillfälle gett en föreläsning för personalen på skolan kring neuropsykiatriska funktionshinder förändelar ingen annan bedömning i detta avseende. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Praktiska gymnasiet Märsta inte uppfyller författningarnas krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Praktiska Sverige AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB en anmärkning. Praktiska Sverige AB ska senast den 1 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupperum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling ska omfatta såväl den skolförlagda utbildningen som det arbetsplatsförlagda lärandet.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkningar. Vidare framgår

att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över vilka åtgärder som behövs för att för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att det för den skolverksamhet som bedrivs i skolans lokaler inklusive rastutrymmen och matsal sker ett förebyggande och främjande arbete. Exempelvis sker det i undervisningen inom såväl gymnasiegemensamma som yrkesämnen ett medvetet arbete för att främja gott samarbete och för att utveckla elevernas kännedom om sina handlingar och hur det påverkar andra människor.

Av dokument från huvudmannen framgår att inför placering av elever på arbetsplatser genomför yrkeslärarna en social kvalitetssäkring. I intervjuer med rektorn uppger denne att detta dokument ska användas för att kvalitetssäkra elevernas arbetsplatslärande miljöer (APL -platser) som ett led i det målinriktade arbetet för att förhindra och motverka kränkande behandling. Av intervjuer med lärarna i yrkesämnena framgår att den kvalitetssäkring som sker handlar om den fysiska arbetsmiljön, såsom bullerrisker och behov av skyddskläder, men omfattar inte någon kartläggning av eventuella risker för elever att bli utsatta för kränkande behandling. Av intervjuer med lärare framgår att det förekommit att lärarna identifierat risker för elever att bli utsatta för kränkningar. Det har handlat om att handledare har uttryckt sig nedsättande om eleven i samtal med läraren och i detta fall avslutades samarbetet mellan skola och den aktuella arbetsplatsen.

Av skolans plan mot kränkande behandling, som enligt intervjuade personalgrupper, utgör planeringen för skolans systematiska arbete för att motverka kränkande behandling, finns en beskrivning av de risker som skolan har identifierat avseende den skolförlagda utbildningen och åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling kopplade till dessa risker. Däremot saknas motsvarande kartläggning av risker på elevernas APL- platser och några åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling på dessa APL- platser har inte heller tagits fram. Av intervju med lärare och rektor framgår att några sådana kartläggningar inte görs utifrån vad eleverna kan riskera att utsättas för på APL- platserna. Däremot talar de om för eleverna att de ska säga till sin handledare eller mentor om något inträffar, vilket även bekräftas i elevintervjun.

Vidare framgår av intervjuer med lärare att skolans plan mot kränkande behandling inte diskuteras med handledarna på elevernas APL- platser. Vidare framgår av intervjuer med lärarna att planen inte diskuteras med handledarna på elevernas APL- platser.

Eftersom det på skolan inte genomförs någon kartläggning för att identifiera vilka risker eleverna utsätts för när det gäller kränkande behandling på APL-platserna och vilka behov av åtgärder för att förebygga och förhindra att eleverna utsätts för kränkande behandling på dessa platser uppfyller verksamheten inte författningarnas krav. Av ovanstående framgår att skolan inte bedriver ett målinriktat förebyggande arbete för att motverka att kränkande behandling kan ske på elevernas APL-platser. Detta trots att skolans lärare har erfarenhet av att det skett kränkningar. Därmed motsvarar inte verksamheten författningarnas krav. Att det finns dokument som uppmanar till att kvalitetssäkra arbetsplatserna utifrån psykosociala risker föranleder ingen annan bedömning eftersom lärarna inte genomför den kvalitetssäkringen som rutinen avser. Det målinriktade arbetet mot kränkande behandling ska vara förebyggande, därför är det otillräckligt att motverka kränkande behandling på APL-platserna genom att eleverna ska signalera om något inträffar som upplevs som kränkande behandling. Även om det förebyggande och främjande arbetet som lärarna bedriver i själva undervisningen och när eleverna befinner sig på skolan är tillräckligt, måste också elevernas APL-platser ingå i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till anmärkning som ingripande

Praktiska Sverige AB:s verksamhet uppfyller inte de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten och ska därför fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen. Eftersom Skolinspektionen bedömer att det pågår ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling i den skolförlagda delen av utbildningen på Praktiska gymnasiet Märsta tilldelar Skolinspektionen Praktiska Sverige AB en anmärkning.

Ytterligare brister

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att senast den 1 september 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av brister

För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Författningar

4 kap. 13 § skollagen

Gymnasieförordningen 1 kap. 8 §

Gymnasieförordningen 4 kap. 13 § 2 stycket

Åtgärder

Rektor och lärare ska klargöra för eleverna vilka målen för utbildningen är, vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har.

Motivering till bedömning av brist

Lokala programråd

Av gymnasieförordningen framgår att det för yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska finnas ett eller flera programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Av förarbeten prop. 2008/09:199 s. 48 f. framgår att det kan finnas ett eller flera programråd och att en nära och organiserad samverkan mellan huvudman och avnämare är avgörande för att utveckla yrkesutbildningens kvalitet. Samrådet kan vara gemensamt för flera program.

Praktiska gymnasiet Märsta informerar bland annat via sin hemsida att skolan erbjuder eleverna lärlingsutbildning. Av intervjuer med rektor och lärare framkommer att det är svårigheter att få APL-platser inom vissa branscher och att el- och energiprogrammet är det program där svårigheterna är som störst. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att det förekommer att elever skrivs över från lärlingsutbildning till utbildning med 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande på grund av att skolan inte lyckas anskaffa platser där elevens utbildning kan förläggas så mycket som hälften av utbildningstiden. Av intervjuerna med rektorn framgår att rektorn informerat huvudmannen om att situationen är problematisk i synnerhet på el- och energiprogrammet. Rektorn uppger också att svårigheten inte handlar om att eleverna ska ha arbetsplatsförlagt lärande motsvarande halva sin utbildningsplats, utan att det är svårt för skolan att också tillhandahålla 15 veckors APL. Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att det vid tillsynstillfället inte finns något lokalt programråd där representanter för arbetslivet inom el- och energiområdet samarbetar med skolan. Det pågår emellertid ett arbete för att få till stånd ett lokalt programråd där samverkan mellan el- och energibranschen och skolan kan ske, uppger rektorn. I kompletterande uppgifter från rektorn framgår att rektorn gett lärarna i uppgift att ansvara för programrådet, och att det för flera utbildningar finns en planering för att möten ska äga rum. För el- och energiprogrammet finns emellertid ingen sådan planering på grund av personalomsättning.

Programrådet är till för att samverkan ska kunna ske mellan skola och arbetsliv. Även om lagstiftningen anger att det kan finnas ett eller flera lokala programråd, ska samtliga branscher som yrkesprogrammen riktar sig mot, finnas representerade. Det är alltså inte förenligt med lagstiftningen att endast ha programråd som samverkar med något eller några yrkesområde såsom sker på Praktiska gymnasiet Märsta. Huvudmannen ska samråda med det lokala programrådet i de fall arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas. Det lokala programrådet ska således utgöra ett samverkansorgan för huvudmän och arbetsliv. Mot bakgrund av detta är det viktigt att skolan planerar sin samverkan med arbetslivet så att det inte blir beroende av enskilda lärare. Eftersom Praktiska gymnasiet Märsta har svårigheter att anordna arbetsplatser för elevernas arbetsplatsförlagda lärande på vissa program är det därför angeläget att skolan ser till att det finns ett eller flera lokala programråd där frågor kring det arbetsplatsförlagda lärandet inom alla yrkesområden kan behandlas. Eftersom något lokalt programråd för samverkan med arbetslivet som rör samtliga yrkesprogram inte kommit till stånd motsvarar inte verksamheten författningarnas krav. Att det finns en planering och strukturer för att samarbetet ska komma igång föranleder ingen annan bedömning då lokala programråd ska finnas på gymnasieskolor med yrkesprogram. Huvudmannen och rektor behöver säkerställa att skolan får till stånd lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Motivering till val av verktyg

Då Praktiska gymnasiet Märsta inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Praktiska Sverige AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga bedömningsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren

undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för

elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Garanterad undervisningstid i yrkesprogram

En viktig förutsättning för att uppnå utbildningens mål är att elever får undervisning i en tillräcklig omfattning. Tillsammans med andra faktorer som ett aktivt lärarstöd och en god arbetsmiljö har undervisningstiden betydelse för vilka resultat som uppnås. Elever på yrkesprogrammen har enligt skollagen rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Undervisningen behöver planeras och genomföras på ett sådant sätt att varje elev får sin garanterade undervisningstid. I detta ingår att skolenheten följer upp vilken undervisning som faktiskt blivit av för att kunna kompensera elever för förlorad undervisningstid, exempelvis vid inställda lektioner eller om en elevs undervisningspass förläggs samtidigt som elevens arbetsplatsförlagda lärande (APL).

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa bedömningsområden.

Beslut

2015-04-29

15 (15)

Dnr 44 - 2014:8344

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Beslutsfattare

Cecilia Palmqvist
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Praktiska gymnasiet Märsta

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens

Bilaga 1
2015-04-29
Dnr 44-2014:8344

arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Praktiska gymnasiet Märsta

Huvudmannen för Praktiska gymnasiet Märsta är Praktiska Sverige AB. Skolan har 103 elever varav 42 elever går ett Introduktionsprogram. Av de 61 elever som går nationellt program är 35 lärlingar. Praktiska gymnasiet Märsta erbjuder följande yrkesprogram:

Barn och fritidsprogrammet

Bygg och anläggningsprogrammet, inriktning husbyggnad och måleri.

El- och energiprogrammet, inriktning elteknik

Handel och administrationsprogrammet, inriktning handel och service

Hotell och turismprogrammet, inriktning turism

Skolan har Introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion.